

סוג הבחינה: בגרות  
מועד הבחינה: קיץ, מועד ב' תשפ"א, 2021  
מספר השאלון: 011271  
שם התלמיד/ה: \_\_\_\_\_

## עברית: לשון

### הוראות לנבחן

- שים לב:** בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות. יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.
- א. משך הבחינה: שעהיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
- פרק א – שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס – 20 נקודות
- פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות
- סך הכול – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (עמוד 8).
- ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את הטקסטים שבעמודים 4–7, ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות. 2. הקפד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
- שים לב:** בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
- ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.**
- קרא את שלושת הטקסטים שלפניך. השאלות בפרקי הלשון הן בזיקה לטקסטים.
- הנחיות מיוחדות למועד זה: בפרק ב (תחביר) ובפרק ג (מערכת הצורות) יש חמש שאלות, לכל שאלה – 24 נקודות. **שים לב:** תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 80 נקודות.

**בהצלחה!**

## השאלות

### פרק א: חובה – שם המספר ואותיות השימוש

(20 נקודות)

ענה על שאלה 1 שלפניך.

#### 1. (20 נקודות)

לפניך קטע ושלושה משפטים, ובהם מספרים מודגשים וכן אפשרויות להגיית שם המספר. כתוב במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנקד), והקף את הצורה הנכונה מבין האפשרויות להגיית שם המספר. בכתבה שפורסמה באתר "מעריב" בעשרים ושש / עשרים ושש במרץ 2021 הוצגו נתונים של האו"ם בנוגע למדד האושר העולמי. לפי הנתונים, נראה כי ישראל היא מקום טוב לחיות בו. המדד התבסס על סקר עולמי שנערך במאה חמשים וארבעה / מאה חמשים וארבע מדינות. המשתתפים בסקר התבקשו לדרג את מידת האושר שלהם מ-1 עד 10 על פי שש / ששת השאלות שהובאו בו. על פי הסקר, פינלנד היא המדינה המאושרת בעולם, וישראל מדורגת בו במקום ה-12.

הידעת? (במסגרת)

– על פי סקר שהשתתפו בו יותר משלוש עשרה אלף / שלושה עשר אלף בעלי מקצוע, 5 המקצועות שבהם העובדים הם המאושרים ביותר הם זמרים, כבאים, מכונאי מטוסים, רופאי ילדים ומרצים.  
– פרופסור טל בן שחר, מומחה למדעי האושר, המציא שיטה למדידת אושרם של מנהלים, והוא מכנה את שיטתו "מנהלים פי 10".  
– על פי סקר שפורסם בשנת אלפים ושמנה עשרה / אלפים ושמנה עשרה, יש קשר בין תחושת השליטה האישית של בני אדם על חייהם ובין רמת האושר שלהם.

### פרק ב: תחביר

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.

בחר בפרק שלמדת: בפרק ב – תחביר או בפרק ג – מערכת הצורות.

בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

פרק ב: תחביר (80 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 2–6 (לכל שאלה – 24 נקודות).

שים לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 80 נקודות.

#### 2. (24 נקודות)

לפניך שלושה משפטים.

I. "משאבי אנוש", לדברי פרופסור יובל, הוא מושג נורא משום שהעובד מרגיש שמתייחסים אליו כאל משאב. \_\_\_\_\_

II. העיסוק בסוגיית האושר בעבודה מעלה שאלות מורכבות על מהות האושר ועל תפקידו של מקום העבודה בקשר לכך. \_\_\_\_\_

III. לא כל עבודה גורמת אושר לעובד, אך כידוע משרה מספקת, חיי עבודה יעילים ומשכורת נוחה תורמים לאושרו של העובד בדרכים רבות. \_\_\_\_\_

א. ציין ליד כל משפט את סוגו התחבירי.

ב. • אם המשפט מורכב, תחם את הפסוקית או הפסוקיות שבו, וקבע את תפקידן התחבירי.  
• אם המשפט מחובר, תחם את איבריו.

ג. (1) מהו התפקיד התחבירי של הצירוף המסומן בקו במשפט I? \_\_\_\_\_

(2) מהי התרומה של השימוש בצירוף זה למשפט זה? \_\_\_\_\_

(3) העתק ממשפט III מילה שתפקידה התחבירי זהה לתפקיד התחבירי של הצירוף המסומן במשפט I. \_\_\_\_\_

ד. לפניך משפט.

אנשים שאינם מאושרים בעבודתם הנוכחית לא יהיו מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם.  
המר את המשפט במשפט מורכב בעל פסוקית תנאי.

3. (24 נקודות)

לפניך חמישה משפטים פשוטים.

I. בשנים האחרונות עולם העבודה הולך ומשתנה.

II. כסף ופרנסה נהפכו בימינו לסיבות משניות לאושר בעבודה.

III. עובד מאושר מקפיד לבצע את עבודתו ביעילות וביצירתיות.

IV. פסיכולוגים רואים באושר חוויה או רגש.

V. קשרים בין אנשים הם בסיס להצלחה.

א. הקף את מספרי המשפטים שיש בהם נשוא פועלי.

ב. ציין את מספרו של המשפט שהנשוא הפועלי בו אינו נשוא מורחב. \_\_\_\_\_

ג. לפניך שלוש מילים בצורת הבינוני המסומנות בקו במשפט III. כתוב מהו חלק הדיבור של כל אחת מן המילים (אל תכתוב את התפקיד התחבירי).

עובד \_\_\_\_\_; מאושר \_\_\_\_\_; מקפיד \_\_\_\_\_

ד. בשלושה מן המשפטים I-V יש חלק כולל.

(1) מתח קו מתחת לחלק הכולל בכל אחד מן המשפטים האלה.

(2) באחד מן המשפטים האלה הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים שונה מן הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים שבשני המשפטים האחרים.

ציין את מספר המשפט הזה, וכתוב את הקשר הלוגי במשפט זה.

מספר המשפט: \_\_\_\_\_

הקשר הלוגי: \_\_\_\_\_

4. (24 נקודות)

לפניך שני ציטוטים.

I. אושר אינו אלא זיכרון של הסבל. (פנחס שדה)

II. כל המשפחות המאושרות דומות זו לזו. כל משפחה אומללה היא אומללה בדרכה שלה. (לב טולסטוי)

א. כתוב את ציטוט I מחדש בלי להשתמש במבנה "אינו... אלא...". שמור על משמעות המשפט.

ב. ציטוט II בנוי משני משפטים.

(1) ציין את הקשר הלוגי בין שני המשפטים בציטוט II. \_\_\_\_\_

(2) מהי מילת הקישור המתאימה לחבר בין שני המשפטים בציטוט II? \_\_\_\_\_

ג. לפניך משפט.

בשנים האחרונות סוגיית האושר בעבודה מעוררת שאלות מורכבות.

נתח את המשפט: ציין מעל המשפט את התפקידים התחביריים של המילים בו.

5. (24 נקודות)

א. לפניך משפט.

כדי שהעובד יהיה מאושר במקום עבודתו, צריכים להתקיים שלושה תנאים: עבודה מאתגרת, עבודה בת ביצוע ועבודה משמעותית בעיני העובד.

(1) מתח קו מתחת לתמורה במשפט.

(2) העתק את הביטוי המכליל במשפט. \_\_\_\_\_

(3) מהו התפקיד התחבירי של הביטוי המכליל במשפט? \_\_\_\_\_

(4) על פי המשפט, נסח משפט שמני מן התמורה ומן הביטוי המכליל.

**ב. לפניך משפט מורכב.**

הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם, אף על פי שהוא תהליך שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות.

(1) לפניך שתי אפשרויות תחימה של המשפט. הקף את המספר של אפשרות התחימה הנכונה.

I. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה [מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם], [אף על פי שהוא תהליך [שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות].]

II. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה [מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם], [אף על פי שהוא תהליך [שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות].]]

(בשאלון התחימה מסומנת במסגרות; כאן היא מוצגת בסוגריים מרובעים).

(2) במשפט שבחרת, כתוב מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.

**6. (24 נקודות)**

**א. לפניך משפט.**

בני דור ה-Z, צעירים בני עשרים וחמש ופחות, שנולדו לתוך עולם טכנולוגי, מביאים עימם תפיסות חדשות בנוגע לציפיות שלהם מן העבודה, לכן הם מתקשים לעבוד תחת לחץ לעומת המבוגרים מהם. כתוב על פי משפט זה שלושה משפטים פשוטים, שבכל אחד מהם הנושא התחבירי יהיה בני דור ה-Z. השמט מידע על פי הצורך.

משפט 1: \_\_\_\_\_

משפט 2: \_\_\_\_\_

משפט 3: \_\_\_\_\_

**ב. לפניך קטע שהושמטו ממנו פסיקים.**

ד"ר אורית שמאי מרצה בחוג למנהל עסקים באוניברסיטת חיפה טוענת כי ככל שעובדים מאושרים יותר, כך ביצועיהם בעבודה טובים יותר. לטענתה של שמאי מנהלים צריכים לשאוף להגברת האושר של עובדיהם לדאגה לרווחתם להתאמת תנאי העובדים לצורכיהם ולהנהגת מדיניות התואמת את נטייתם ואת כישוריהם. (במסגרת)

הוסף לקטע פסיקים לפי ההוראות האלה:

- פסיקים בין חלקים כוללים
- פסיק לאחר הסגר
- פסיק לפני תמורה ופסיק אחריה

---

**פרק ג: מערכת הצורות**

פרק ג: מערכת הצורות (80 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 7–11 (לכל שאלה – 24 נקודות).

שים לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 80 נקודות.

---

**7. (24 נקודות)**

א. לפניך קטע, ובו פעלים מודגשים.

בעולם הולך ומשתנה צעירים שנוקדים לתוך עולם הטכנולוגיה ומצויים בו היטב, נכנסים לשוק העבודה ומביאים עימם תפיסות חדשות. צעירים שהוריהם מנעו מהם בילדותם להתמודד עם קושי, מאתגרים לעיתים בביצוע משימות שמטלות עליהם, והמעסיקים צריכים להיות ערים לכך. בטבלה שלפניך כתוב את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

| הפעל    | השורש | הבניין |
|---------|-------|--------|
| משתנה   |       |        |
| נוקדים  |       |        |
| מצויים  |       |        |
| מביאים  |       |        |
| מנעו    |       |        |
| מאתגרים |       |        |
| מטלות   |       |        |

ב. אחד מן הפעלים המודגשים בקטע יוצא דופן מבחינת הזמן שלו. ציין מהו הפועל ומהו הזמן שלו.

8. (24 נקודות)

א. לפניך משפט.

אנשים העוסקים במקצועות ההוראה והסיעוד נוטים להיות מאושרים, מכיוון שעבודה שיש בה משמעות מרוממת את מצב הרוח.

(1) הקף את צורת העתיד של הפועל נוטים במשפט המודגש.

יטו, יטו, יטו, ינטו

(2) • ציין את השורש ואת הבניין של הפועל מרוממת.

השורש: \_\_\_\_\_; הבניין: \_\_\_\_\_

• הקף את שם הפועל של הפועל מרוממת.

לרמות, לרומם, להרים, להתרומם

• כתוב מן השורש של הפועל מרוממת פועל בבניין הפעיל, בגוף נוכח, בציווי. \_\_\_\_\_

ב.

לפניך שלושה משפטים, ובהם שמות פעולה מודגשים.

(1) פְּרָסוּם של מחקר חדש מגלה כי מבוגרים שיש להם הִזְדַּמְנוּת לעבוד גם אחרי פְּרִישָׁתָם מן העבודה מאושרים יותר בחייהם.

(2) המחקר נערך לאחר שִׁיבָתָם של הגמלאים לעבודה, וההֶעָנוּת שלהם הייתה רבה.

(3) נמצא שאצל אנשים מבוגרים העבודה חשובה לא רק להִשְׁגָּת רווחה כלכלית; היא גם מחזקת את הִדְמָי העצמי ומונעת הֶאָצָה של תהליכי הזדקנות. מיין את שמות הפעולה לפי הבניין שלהם.

| פעל (קל) | נפעל | הפעיל | פיעל | התפעל |
|----------|------|-------|------|-------|
|          |      |       |      |       |

ג.

מבין הזוגות שלפניך הקף את שני הזוגות שבהם הבניין של שם הפעולה זהה לבניין של הפועל.

נועד – הועדוּת התְּחַרַּט – חָרַטָה מָלָא – מְלוֹי נִפְצַע – פְּצִיעָה

9. (24 נקודות)

א.

לפניך שלושה משפטים.

– הסקירה מְתַמְצֶתֶת את הדרכים להגדיר אושר.

– אם לא תִּצְיָתִי להוראות המנהלים, תוזמני לשימוע.

– היא מְצַתָּה את תפקידה.

(1) כתוב את הבניין המשותף לפעלים המודגשים. \_\_\_\_\_

(2) השלם את הטבלה שלפניך: כתוב את השורש ואת שם הפועל של כל אחד מן הפעלים.

|          | מְתַמְצֶתֶת | תִּצְיָתִי | מְצַתָּה |
|----------|-------------|------------|----------|
| השורש    |             |            |          |
| שם הפועל |             |            |          |

ב.

לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש הפועל תַּעֲלוּ.

(1) אם תַּעֲלוּ לראש ההר, תוכלו ליהנות מן הנוף.

(2) אם תַּעֲלוּ את שכר העובדים, הם יהיו מאושרים.

הקף את כל הפרטים הדקדוקיים המשותפים לשתי צורות הפועל. זמן, שורש, בניין, גוף

ג.

לפניך שלושה משפטים, ובהם צורות בינוני מודגשות.

– דבר מוֹכֵן הוא שלא כל עבודה גורמת אושר לאנשים.

– חוקרים עֲרִים לתפיסה נְפֻצָּה בקרב הציבור בנוגע לעבודה.

– רמת אושר גבוהה אצל עוֹבְדִים מעלה את התפוקה שלהם בעבודה.

כתוב מעל לכל מילה מודגשת את חלק הדיבור שלה.

- ד. לפניך משפט, ובו שתי צורות פועל מודגשות. הקף את צורת הפועל הנכונה.  
נושא האושר ידון / ידון בהרצאתו של פרופסור יורם יובל.

# 10. (24 נקודות)

א. לפניך ארבע מילים.

תְּכַשִּׁיט, נְבִיא, תְּקַדִּים, תְּקִיף

- (1) איזו מן המילים אינה יכולה לשמש הן בתפקיד פועל הן בתפקיד שם? \_\_\_\_\_  
(2) בחר באחת משלוש המילים המשמשות הן בתפקיד פועל הן בתפקיד שם, והשלם את הטבלה.

| המילה שבחרת | ניתוח המילה בתפקיד פועל: שורש | בניין | גוף | ניתוח המילה בתפקיד שם: שורש | משקל |
|-------------|-------------------------------|-------|-----|-----------------------------|------|
|             |                               |       |     |                             |      |

ב. לפועל מְרַשֵּׁים שתי משמעויות: פועל ביחיד ומשמעותו "מעורר התפעלות", ופועל ברבים ומשמעותו "נותנים רשות".

כתוב את השורש של הפועל מְרַשֵּׁים בכל אחת משתי המשמעויות שלו.  
השורש של הפועל ביחיד: \_\_\_\_\_; השורש של הפועל ברבים: \_\_\_\_\_

ג. לפניך רשימת פעלים. מיין את הפעלים בטבלה שלפניך על פי הבניין.  
נוֹבֵּעַ, נוֹדָה, נוֹעֵץ, נוֹרֵשׁ, נוֹרָה, נוֹעֵץ

| פעל (קל) | נפעל | הפעיל |
|----------|------|-------|
|          |      |       |

# 11. (24 נקודות)

א. האקדמיה ללשון העברית ביקשה לחדש מונח עברי לציון אדם המציע את שירותיו לביצוע תיקונים שונים בבית.

לפניך כמה מן ההצעות שנידונו באקדמיה ללשון העברית.

מְתַקֵּן, תְּקוּנָא, תְּקוּן, שְׁפָרָן

- (1) איזו מן המילים המוצעות יוצאת דופן מבחינת דרך התצורה שלה, ומהי דרך התצורה שלה?  
המילה יוצאת הדופן: \_\_\_\_\_  
דרך התצורה: \_\_\_\_\_

(2) איזו מן המילים המוצעות היא בצורת הבינוני? \_\_\_\_\_

ב. לפניך שני משפטים.

I. המנהל שלנו מְקַצֵּץ בעבודתו.

II. מְקַצֵּץ של נשים רבות מסב להן אושר.

הקף את מספר המשפט שבו הצורן הסופי הוא צורן גזירה, ונמק את קביעתך.

ג. לפניך ארבעה זוגות מילים.

איכות – מהות פְּרִיזָן – ראשון סְפָרִיָה – תיקָה חֲלָלִית – תְּרַמִּית  
הקף את שני הזוגות ששתי המילים בהם נוצרו באותה דרך תצורה.

ד. לפניך שש מילים, ובכל אחת מהן מודגשת האות נו"ן.

נָעִים, מְגֹן, רִקְדָן, מְנַהֵג, מְזֻנָן, נוֹרָא

מיין בטבלה שלפניך את המילים על פי תפקיד הנו"ן.

| נו"ן שורשית | נו"ן מוספית |
|-------------|-------------|
|             |             |

## נספח 1 – מאמרים

### טקסט 1

#### בדרך אל האושר

יעל אלנתן

- א רוב האנשים צריכים לעבוד כדי להתפרנס, והם רוצים גם להיות מאושרים. איך שני הדברים הללו עולים בקנה אחד? האם בעולם המתבסס על עבודה, עולם שבו האדם נחשב למשאב, אפשר בכלל למצוא את הדרך הנכספת לאושר? אף על פי שזהו עניין סובייקטיבי, פרופסור יורם יובל<sup>(1)</sup>, שחוקר את נושא האושר, מציע נוסחה שעובדים ומנהלים יכולים להיעזר בה.
- ב לדבריו, כאשר שואלים אנשים בחברה שלנו אם הם מאושרים, והתשובה צריכה להיות רק "כן" או "לא", 85 אחוזים מהם יענו "כן". אבל לפי מה האדם קובע אם הוא מאושר או לא? "כשאנשים מדברים על אושר הם מתארים פעמים רבות חוויה או רגש. השאלה אם אנשים חווים אושר או יוצרים אושר היא שאלה מהותית. אני סבור שכדי להיות מאושרים יותר, צריך להבין שאושר מתבטא בפעולה שהאדם עושה".
- ג יש כיום שתי שיטות למדידת אושר: שיטה אחת בודקת את ההרגשה בהווה, והאחרת – את המבט לעבר. לפי השיטה האחת, ה"כאן ועכשיו" של האדם מלמדים על רמת האושר שלו – ההסתכלות שלו על ההווה. לפי השיטה האחרת, האושר נמדד על פי היחס של האדם כלפי דברים שקרו לו בעבר. חוויה טובה מן העבר מעלה את רמת האושר שלו בהווה.
- ד פסיכולוגים משתמשים במשוואה להגדרת אושר, ולפיה אושר הוא שילוב בין הנאה ובין עשייה שיש בה משמעות. לפי יובל, במשוואה זו החלק של ההנאה קטן מן החלק של המשמעות. תרבות הצריכה המערבית משווקת את התפיסה שרק הנאה גורמת אושר, אולם לפי יובל, תפיסה זו אינה נכונה. וכיצד כל זה קשור לאושרו של אדם במקום העבודה? התפיסה הרווחת בעולם היא כי עדיף שלא לעבוד מלעבוד, ושעבודה קלה עדיפה מעבודה קשה. גם אלה הן תפיסות שגויות. אם אדם רוצה לדעת אם העבודה שלו גורמת לו אושר, הוא צריך לשאול את עצמו אם הוא היה עובד בה גם בלי תמורה כספית. אם תשובתו על שאלה זו חיובית, סימן שעבודתו מעניקה לו אושר.
- ה שביעות רצון ממקום עבודה מושפעת מכמה גורמים, והעיקרי שבהם הוא מידת החשיבות של עבודה זו. כדי שאדם יהיה מאושר במקום עבודתו צריכים להתקיים שלושה תנאים: העבודה צריכה להיות מאתגרת, אפשרית לביצוע ומשמעותית בעיני העובד. לכן העיקר הוא לא מה האדם עושה, אלא מהי החשיבות של מעשיו בעיני עצמו.

ו עולם העבודה הולך ומשתנה ואיתו גם הדור. בני דור ה-Z, צעירים בני עשרים וחמש ופחות, שנולדו לתוך עולם הטכנולוגיה, נכנסים לשוק העבודה ומביאים עימם תפיסות חדשות בנוגע לציפיות של העובד מן העבודה. לבני דור ה-Z קשה יותר לעבוד תחת לחץ לעומת המבוגרים מהם. לטענת יובל, הסיבה לקושי זה היא שבילדותם הוריהם היו מוכנים לחלץ אותם מכל צרה. בעיני צעיר שיש לו הורים כאלה, המנהל בעבודה הוא גם מטפל. "בעבור העובד הצעיר אתה לא רק מנהל, אלא גם סוג של הורה", אומר יובל, "וזה פוגע בהצלחה שלו".

ז מה שמפתיע בבני דור ה-Z הוא שאם יש להם מטרה נעלה הם מתגייסים למענה. "ברגע שיש מטרה ראויה, אנשים מאושרים יותר", אומר יובל ומוסיף שהתגייסות למטרה נעלה אינה מתבטאת בהכרח באירועים גדולים: "אפילו פעולה קטנה של נתינה תורמת להרגשה הטובה".

ח כדי לעזור לבני הדור הצעיר להצליח במקום העבודה ולהיות מאושרים בה, היחס כלפיהם חייב להיות אישי. "לקשרים בעבודה, בייחוד בקרב הדור הצעיר, יש חשיבות רבה, ואין תחליף לקשר אישי. הצורך בקשר הוא מולד וטבעי", אומר יובל ומציין שקשרים בין-אישיים הם בסיס להצלחה; ובמילים אחרות, אם המנהל ייתן לעובדים הצעירים להיות קשורים אליו, הם ילכו איתו לאורך כל הדרך.

(1) פרופסור יורם יובל הוא פסיכיאטר וחוקר מוח. הוא מרצה בפקולטה לרפואה ובמחלקה לפסיכולוגיה של האוניברסיטה העברית בירושלים.

מעובד על פי אלנתן, י' (2018). בדרך אל האושר. דבר ראשון. אוזר מאתר [davar1.co.il](http://davar1.co.il).

## טקסט 2

### על התשוקה לאושר בעבודה

אורנה אבני<sup>(1)</sup>

א בשנים האחרונות יש תאוריות רבות העוסקות באושר, ומטרתן לסייע לאנשים למצוא אושר בחייהם בכלל ואושר בעבודתם בפרט. העיסוק בסוגיית האושר בעבודה מעלה שאלות מורכבות על מהות האושר ועל תפקידו של מקום העבודה בהקשר זה. בעת האחרונה נראה כי אנשים מתחילים להכיר בחשיבות של אושר בעבודה, ויש נכונות ופתיחות ליצור אושר במקום העבודה, לא רק כדי להשיג פריון ויעילות גבוהים יותר, אלא אושר שהוא עצמו המטרה. תוצאות של מחקרים רבים בנושא זה יכולות לסייע למנהלים להבין כיצד להגביר את רמת האושר של עובדיהם.

ב המחקר והדיון בסוגיית האושר מנסים להשיב על כמה שאלות: האם האושר הוא מהות קיומית או תחושה רגעית חולפת? מה הן הסיבות השכיחות הגורמות תחושה המוגדרת אושר, ועד כמה אפשר להשפיע על רמת האושר של אנשים?

ג על פי סוציולוגים, למושג אושר יש שתי הגדרות עיקריות. האחת היא שאושר אינו אלא רושם או חוויה רגעית, תחושת שמחה קצרת מועד, הנובעת בעיקר מסיפוק צרכים אישיים ומשאלות לב; האחרת היא שאושר הוא מצב מתמשך, הנובע מחיים בעלי משמעות.

ד במחקרים על מהות האושר ועל הגורמים לאושר ביקשו מאנשים בגילים שונים, מרקע חברתי שונה ומתחומי עיסוק שונים לספר על האושר בחייהם, והתוצאות היו דומות. המשתתפים תיארו תקופה שבה חשו שלווה, סיפוק גדול ושלמות עצמית. ברוב המקרים תחושות אלה היו קשורות בחוויה בחברת אדם אהוב, בנתינה ובגרימת אושר לאדם אחר או באירוע חשוב כמו לידת בן או נכד.

ה עניין בולט שאליו המשתתפים במחקרים לא התייחסו כלל הוא כסף. המחקרים הראו שנדרשת לאנשים רמה מסוימת של הכנסה כדי שהם ירגישו ביטחון, אולם אנשים ששכרם גבוה מן השכר הממוצע במשק, לא דיווחו על קשר בין רמת האושר שלהם ובין גובה השכר. יתרה מכך, נראה כי תנאים מסוימים במקום העבודה יכולים לתרום לתחושת האושר של העובד. העבודה צריכה לחשוף כישורים וכישרונות מגוונים שיש לעובד, והוא צריך להרגיש כי יש לעבודתו השפעה על אנשים אחרים. שביעות רצון של אדם בחיים תלויה באופן שבו הוא תופס את העבודה שלו, ולא דווקא ביוקרה המקצועית ובהכנסה שהיא מקנה לו.

ו פרופסור יורם יובל טוען כי הנוסחה לאושר היא "מעט הנאה והרבה משמעות". כך אפשר להסביר מדוע רבים טוענים שגידול ילדים הוא הגורם העיקרי לאושר בחייהם, אף על פי שזהו תהליך שמסב להם גם לא מעט טרדות ודאגות. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" נראית רלוונטית גם בעניין האושר בעבודה. בלי נוסחה זו לא נוכל להסביר מדוע בסקרים העוסקים באושר, המקצועות המובילים הם דווקא הוראה וסיעוד, אף על פי שהם מאופיינים בשכר נמוך יחסית, במעמד ציבורי טעון שיפור ובעבודה קשה ושוחקת.

ז משמעות בעבודה קשורה בתחושת שליחות, בנתינה לאחר ולחברה ובהשפעה שהפרט מייחס לתוצאות עבודתו הן ברמה האישית הן ברמה החברתית. פרופסור מרטין סליגמן טוען בספרו "אושר אמיתי" כי האנשים המאושרים ביותר בעולם חותרים ליצור קשרים חברתיים חזקים ולהשיג צמיחה אישית. רמת הסיפוק בחיים עולה ככל שאנשים שקועים יותר בפעילויות המעניינות אותם ומוציאות אותם מן ההתרכזות בעצמם.

(1) ד"ר אורנה אבני היא יועצת ארגונית, מנחת קבוצות ומומחית בייעוץ לפיתוח ארגוני, הובלת שינויים והעצמת מנהלים.

מעובד על פי אבני, א'. על התשוקה לאושר בעבודה. **משאבי ידע MYEDA**. אוחר מאתר [myeda.co.il](http://myeda.co.il).

### טקסט 3

## השמחה שבעבודה

סוניה ליובומירסקי<sup>(1)</sup>

א פסיכולוגים מרבים לציין שהמאפיין המובהק ביותר של אנשים מאושרים הוא החזק של החברויות, של קשרי המשפחה ושל מערכות היחסים האינטימיות שלהם. על כן תוכלו לדמיין את הפתעתי הרבה כשגיליתי דבר שונה מכך במחקר נרחב שערכתי בנושא רווחה. גיליתי שיש גורם אחד שהקשר שלו לאושר הדוק יותר מן הקשר של חיי החברה, והוא עבודה.

ב מובן שלא כל עבודה גורמת אושר לאנשים, אך מְשָׁרָה מְסַפֶּקת, חיי עבודה פוריים ומשכורת נוחה תורמים לאושרו של העובד בדרכים רבות. מחקרים מעידים כי אנשים שעבודתם מגוונת, מתאפיינת בעצמאות ויש בה משמעות, מאושרים הרבה יותר מאחרים. נמצא גם שמנהלים ובעלי תפקידים בכירים מאושרים בעבודתם יותר מעובדים במעמד נמוך מהם.

ג גם הכנסה מעבודה קשורה לאושר, אך פחות מן הצפוי. אומנם לכסף יש השפעה רבה משום שהוא מגן על אנשים מעוני, אך עבודה אינה מספקת רק הכנסה והבטחה לשגשוג. היא מעניקה לאדם גם תחושת זהות, מסגרת ומטרות שיש להן משמעות. כמו כן מקום העבודה מספק לעובד עמיתים, חברים קרובים ולעיתים אפילו זוגיות.

ד הקשר הסיבתי בין אושר ובין עבודה הוא דו־כיווני: פוריות ויצירתיות בעבודה מסיבות אושר לאדם. עובד מאושר נוטה להיות פורה ויצירתי, מחויב למקום העבודה, והסיכוי שלו לסבול משחיקה הוא נמוך. דו־כיווניות כזאת תקפה גם בנוגע להכנסה: עושר מסב לאנשים אושר, ונראה שאנשים מאושרים צוברים עושר רב יותר מאחרים. מחקרים מראים שכלל אנשים מאושרים בשלב כלשהו בחייהם, כך הכנסתם תהיה גבוהה יותר לאחר מכן. אחד המחקרים הראה כי תלמידי מכללות שהיו מאושרים בשנתם הראשונה בלימודים, השתכרו שכר גבוה בעבודתם לאחר שש עשרה שנים, בשנות השלושים לחייהם.

ה חשבו מה המחקרים האלה מלמדים על הקשר בין אושר לעבודה: ככל שאדם מצליח יותר בעבודתו וככל שסביבת העבודה שלו טובה יותר, כך הוא יהיה מאושר יותר. האושר מוביל להצלחה ולסביבת עבודה משופרת, והן מגבירות את תחושת האושר של האדם.

ו רבים סבורים שהם היו מאושרים יותר, אילו יכלו שלא לעבוד. אולם סברה זו – בטעות יסודה. לא משנה באיזו עבודה אנשים עובדים, חשוב שידעו שהיא יכולה להעניק להם אושר וסיפוק רב אם הם יחליטו שכך יהיה. הדרך שבה הם רואים את העבודה שלהם – משרה סתמית, קריירה חשובה או ייעוד אמיתי – תלויה רק בהם, וכך גם הבחירה בכמה התלהבות, יצירתיות ויעילות הם יעבדו. מחקרים מלמדים שלאנשים שאינם מאושרים בעבודתם הנוכחית יש סיכוי גבוה יותר שלא להיות מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם.

(1) סוניה ליובומירסקי היא מרצה לפסיכולוגיה באוניברסיטת קליפורניה.

מעובד על פי ליובומירסקי, ס' (2015). העבודה משמחת. אלכסון. אוחר מאתר [alaxon.co.il](http://alaxon.co.il).

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: [www.guyai.co.il/bagrut/lashon](http://www.guyai.co.il/bagrut/lashon)